

Lahti

Kaupunkiympäristön palvelualueen käyttösunnitelma vuodelle 2025

Kaupunkiympäristölautakunta 22.1.2025

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 23.1.2025

Sisällys

1.	Johdanto.....	3
1.1.	Lahten kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma vuosille 2024–2027	3
1.2.	Viranhaltijapäätösten nähtävillä pitäminen.....	4
1.3.	Kokousaikataulu.....	5
1.4.	Organisaatio	6
2.	Kaupunkiympäristön palvelualue.....	8
2.1.	Määräraha-aulukko	8
2.2.	Toiminnan painopistealueet	8
2.3.	Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet.....	8
2.4.	Henkilöstö.....	9
3.	Strategia ja toiminnalliset tavoitteet	11
3.1.	Kaupunkiympäristön palvelualueen vuoden 2025 kärkitoimenpiteet.....	11
4.	Kaupunkiympäristö.....	19
4.1.	Määräraha-aulukko	19
4.2.	Kaupunkiympäristön yhteiset	19
4.2.1.	Toiminnan kuvaus.....	19
4.3.	Kaupunkitekniikka.....	19
4.3.1.	Toiminnan kuvaus / Toiminta-ajatus	19
4.3.2.	Toimintaympäristö ja sen muutokset.....	19
4.3.3.	Toiminnan painopistealueet	19
4.4.	Kaupunkisuunnittelu	20
4.4.1.	Toiminnan kuvaus.....	20
4.4.2.	Toimintaympäristö ja sen muutokset.....	20
4.4.3.	Toiminnan painopistealueet	20
4.4.4.	Erietyiset määräraha-avaukset.....	21
4.5.	Rakennus- ja ympäristövalvonta.....	22
4.5.1.	Toiminnan kuvaus.....	22
4.5.2.	Toimintaympäristö ja sen muutokset.....	22
4.5.3.	Toiminnan painopistealueet	23
4.5.4.	Erietyiset määräraha-avaukset.....	23
5.	Joukkoliikenne.....	24
5.1.	Määräraha-aulukko	24
5.2.	Toiminnan kuvaus	24
5.3.	Toimintaympäristö ja sen muutokset.....	24
5.4.	Toiminnan painopistealueet	25
6.	Investoinnit	27
6.1.	Kiinteä omaisuus.....	27
6.2.	Julkinen käyttöomaisuus	27
6.3.	Irtain omaisuus.....	27
7.	Käyttösuunnitelman liitteet	28
	Liite 1. Osamäärärahat yksiköittäin.....	28
	Liite 2: Tositteiden hyväksyjät	32
	Liite 3: Tositteiden hyväksyjät joukkoliikenne	34
	Liite 4: Keskeiset kaupunkitekniikan työkohteet ja kaupunki-infran investointien suunnittelukohteet.....	35
	Liite 5: Ulkovalaistuksen rakennuskohteet 2025.....	40
	Liite 6: Liikenne- ja viherympäristösuunnittelun työohjelma, käyttötalous.....	44
	Liite 7: Asemakaavoituksen työohjelman 2025 kohteet.....	46

1. Johdanto

Kunnan taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain (2015/410) 13. luku, kirjanpitolaki (1997/1336) ja -asetus (1997/1339), kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antamat ohjeet, Suomen Kuntaliiton suositus kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä Lahden kaupungin hallintosääntö ja erilliset toimintasäännöt.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Kaupunginvaltuuston 25.11.2024 § 123 hyväksymän talousarvion ja kaupunginhallituksen 2.12.2024 § 413 hyväksymän toimeenpano-ohjeen perusteella on laadittu konsernihallinnon sekä elinvoiman, sivistyksen ja kaupunkiympäristön palvelualueiden käyttösuunnitelmat, joissa kohdistetaan määrärahat ja tuloarviot käyttötarkoitusten mukaisesti sekä asetetaan tarkennettuja toiminnallisia tavoitteita.

Käyttösuunnitelmissa esitetään strategian toiminnalliset tavoitteet, talouden tasapaino-ohjelman mukaiset toimenpiteet, henkilöstösuunnitelma ja määräraha- sekä tuloarvioiden kohdistaminen. Osana käyttösuunnitelmia päätetään tositteiden hyväksyjät. Lisäksi voidaan päättää toistuvaivastuksista tai muista erityisistä määräraha-varauksista. Maksettavien avustuksien osalta huomioidaan Euroopan unionin valtiontukisääntely. Käyttösuunnitelmat hyväksytään toimielimissä 31.1.2025 mennessä ja ne toimivat pohjana talousarvion seurannassa ja raportoinnissa. Toimielimille raportoidaan talouden ja toiminnan toteumasta sekä ennusteesta neljännesvuosittain niiden alaisten yksiköiden osalta. Lahti on ottanut käyttöön ilmastobudjetoinnin vuoden 2025 talousarviossa. Ilmastobudjetin toteumasta raportoidaan vuositasolla tilinpäätöksen yhteydessä.

Lahden kaupungin talousarvion 2025 toimeenpano-ohjeiden mukaisesti on valmisteltu palvelualuekohtaiset käyttösuunnitelmat, jotka viedään toimielimiin päätettäväksi seuraavasti:

- konsernihallinnon käyttösuunnitelman hyväksyy omien alaistensa yksiköiden osalta
 - kaupunginhallitus: kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja konsernihallinnon vastuualue, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot
 - konserni- ja tilajaosto: Lahden Tilakeskus -taseyksikkö
 - tarkastuslautakunta: ulkoinen tarkastus
- elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy elinvoima- ja työllisyysjaosto
- sivistyksen palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy omien vastuualueidensa osalta
 - sivistyslautakunta: sivistyksen yhteiset, lasten ja nuorten kasvun vastuualue sekä osallisuuden ja tiedon vastuualueen osalta palveluyksiköt: lukiokoulutuspalvelut ja Wellamo-opisto
 - hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta: liikunnan ja kulttuurin vastuualue sisältäen Lahden kaupunginorkesterin ja Lahden kaupunginteatterin sekä osallisuuden ja tiedon vastuualueen osalta
- kaupunkiympäristön palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy omien vastuualueidensa osalta
 - kaupunkiympäristölautakunta: kaupunkiympäristön yhteiset, kaupunkitekniikka, kaupunkisuunnittelu sekä rakennus- ja ympäristövalvonta
 - Lahden seudun joukkoliikennelautakunta: joukkoliikenne.

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt 9.12.2024 § 132 hallintosääntömuutoksia, joilla tulee olemaan vaikutuksia luottamushenkilö- ja virkaorganisaatioon 1.6.2025 alkaen. Muutosten vaikutukset käyttösuunnitelmiin valmistellaan keväällä 2025 ja tuodaan erikseen päätöksentekoon.

1.1. Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma vuosille 2024–2027

Kaupunginvaltuusto päätti uudesta Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta 20.5.2024 § 63. Ohjelman mukaisesti kaupungin taloutta tasapainotetaan 50,0 milj. eurolla vuosina 2024–2027. Ohjelmassa on määritetty euromääräiset tavoitteet toimintatulojen ja -menojen, verotulojen sekä rahoitustulojen ja -menojen osalta.

Talouden tasapaino-ohjelman taloudelliset tavoitteet

Toimintatulojen kasvutavoitteeksi on asetettu 1,0 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää päätöksiä esimerkiksi tonttien hintojen, pysäköintimaksujen, kaupunkisuunnittelun taksojen, yleisten alueiden taksojen, venepaikkamaksujen, joukkoliikenteen lippuhintojen sekä muiden mahdollisten lupa- ja valvontamaksujen hintojen korotuksista.

Toimintamenojen vähennystavoitteeksi on asetettu 18,1 milj. euroa. Tavoitteesta kohdistuu konsernihallintoon 3,35 milj., elinvoiman palvelualueen toimintaan 0,65 milj. sekä työttömyydestä aiheutuviin menoihin 5,0 milj., sivistyksen palvelualueelle 6,1 milj. ja kaupunkiympäristön palvelualueelle 3,0 milj. euroa.

Rahoitustulojen ja -menojen nettokasvutavoitteeksi on asetettu 15,0 milj. euroa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rahoitusmenojen pienentämistä, konsernista saatavien osinkotuottojen kasvua, muiden rahoitustulojen kasvua, investointien rahoitusratkaisujen tarkastelua, vuosittaista omaisuuden myyntivoittojen toteutumista sekä konsernirakenteen tarkastelua. Verotulojen kasvutavoitteeksi on asetettu 15,9 milj. euroa. Strategian elinvoimatoimenpiteille on asetettu tavoite niin, että verotulojen kasvu, toimintaympäristöstä tulevan kasvun lisäksi, on 5,0 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää elinkeinoelämän sijoittumispäätöksiä Lahteen. Verotuloille on asetettu 10,9 milj. euron tavoite niin, että kunnallisveroa korotetaan vuonna 2027.

Tavoitteet sisältyvät vuoden 2025 talousarvioon ja taloussuunnitelmavuosien 2026–2027 lukuihin. Euromääräisiä tavoitteita toteuttavista toimenpiteistä päättää toimivaltainen toimielin. Taloudelliset tavoitteet kuvataan talousarviossa ja toimenpiteet käyttösuunnitelmissa. Ohjelman toteutumisesta raportoidaan toimielimille osana talouden ja toiminnan neljännesvuosiraportointia.

Talouden tasapaino-ohjelma 2024–2027

Tuloslaskelma	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä
Toimintatulot	0	500 000	500 000	0	1 000 000
Kaupunkiympäristön palvelualue	0	500 000	500 000	0	1 000 000
Toimintamenot	-1 157 500	-3 477 500	-6 030 000	-7 435 000	-18 100 000
Konsernihallinto	-750 000	-2 220 000	-230 000	-150 000	-3 350 000
Elinvoiman palvelualue	-50 000	0	0	-600 000	-650 000
Sivistyksen palvelualue	-257 500	-827 500	-2 500 000	-2 515 000	-6 100 000
Kaupunkiympäristön palvelualue	-100 000	-430 000	-1 300 000	-1 170 000	-3 000 000
Työttömyydestä aiheutuvat menot	0	0	-2 000 000	-3 000 000	-5 000 000
Verotulot, elinvoiman lisäys	0	0	3 000 000	2 000 000	5 000 000
Rahoitustulot ja -menot	0	10 300 000	1 260 000	3 440 000	15 000 000
Verotulot	0	0	0	10 900 000	10 900 000
Tilikauden tulos	1 157 500	14 277 500	10 790 000	23 775 000	50 000 000

Luvut ovat muutos edelliseen vuoteen.

1.2. Viranhaltijapäätösten nähtävillä pitäminen

Kaupungin kuulutukset julkaistaan sähköisinä kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi > Ajankohtaista > Kuulutukset.

Viranhaltijapäätökset pidetään yleisesti nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi, mikäli asianomainen viranomais katsoo sen tarpeelliseksi eikä salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

1.3. Kokousaikataulu

Vuoden aikana päivitettävä kokousaikataulu:

- Lahden kaupungin sisäisessä tietoverkossa Tietoa meistä > Päätöksenteko > Toimielimet ja päätöksenteko > Kaupunkitasoinen kokousaikataulu 2025.
- Kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi > Kaupunki ja päätöksenteko > Päätöksenteko > Tutustu päätöksentekoon > ao. toimielin.

Kokousaikataulu v. 2025 KEVÄT

TAMMIKUU		HELMIKUU		MAALISKUU		HUHTIKUU		TOUKOKUU		KESÄKUU	
1Ke	Uudenvuodenpäivä	1La		1La		1Pti	KP (keskusta, pohjoinen)	1To	Vappu	1Su	
2To		2Su		2Su		2Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti	2Pe		2Ma	Koulutus valtuutetuille?
3Pe		3Ma	KH, KV	3Ma	KH	3To	KP (itä, etelä)	3La		3Ti	
4La		4Ti	KP (itä, etelä)	4Ti		4Pe		4Su		4Ke	KV-info
5Su		5Ke		5Ke	Pjtmk, KV-info	5La		5Ma	KTJ, ETJ	5To	KV-seminaari
6Ma	Loppupäivä	6To	KP (keskusta, pohjoinen)	6To	JÄTE	6Su		6Ti		6Pe	KV-seminaari
7Ti		7Pe		7Pe		7Ma	KH, KV	7Ke		7La	
8Ke		8La		8La		8Ti		8To		8Su	
9To		9Su		9Su		9Ke		9Pe		9Ma	KV
10Pe		10Ma	KTJ, ETJ	10Ma	KH, KV	10To		10La		10Ti	
11La		11Ti	SIVLA, JOLI	11Ti	RYLL	11Pe		11Su		11Ke	
12Su		12Ke	KYLA, HYVLA	12Ke		12La		12Ma	KH	12To	
13Ma	KH	13To		13To		13Su		13Ti	RYLL	13Pe	
14Ti	SIVLA-sem., RYLL	14Pe		14Pe		14Ma	KTJ, ETJ	14Ke	Pjtmk, (KV-info)	14La	
15Ke	HYVLA-sem., KYLA-sem.	15La		15La		15Ti		15To		15Su	
16To	JOLI-sem.	16Su		16Su		16Ke		16Pe		16Ma	KH
17Pe		17Ma	KH	17Ma	KTJ, ETJ	17To		17La		17Ti	
18La		18Ti	TARKLA	18Ti	SIVLA, JOLI	18Pe	Yhtäperjantai	18Su		18Ke	
19Su		19Ke	KH iltakoulu	19Ke	HYVLA, KYLA	19La		19Ma	KH, KV	19To	
20Ma	KTJ, ETJ, TARKLA	20To		20To		20Su	Maanapäivä	20Ti	SIVLA, JOLI	20Pe	Hammasaatto
21Ti	VN, HYVLA	21Pe		21Pe		21Ma	Toukok. päivä	21Ke	KYLA	21La	Hammaspäivä
22Ke	TARKLA, KYLA	22La		22La		22Ti	SIVLA	22To	HYVLA, JÄTE	22Su	
23To	SIVLA, JOLI, VMN	23Su		23Su		23Ke	KYLA	23Pe		23Ma	
24Pe		24Ma	Sihtifonivaike	24Ma	KH	24To		24La		24Ti	
25Su		25Ti		25Ti	TARKLA	25Pe		25Su		25Ke	
26Ma		26Ke		26Ke	KH iltakoulu	26La		26Ma	KH	26To	
27Ti	KH	27To		27To		27Su		27Ti	KP (itä, etelä)	27Pe	
28Ti	RYLL	28Pe		28Pe		28Ma	KH	28Ke	KP (keskusta, pohjoinen)	28La	
29Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti	29To		29La		29Ti	TARKLA	29To	Helatorstai	29Su	
30To		30Su		30Su		30Ke		30Pe		30Ma	
31Pe		31Ma	KH	31Ma	KH	31La		31La			

KV = Kaupunginvaltuusto klo 18.00
KV-info = Kaupunginvaltuustoinfo klo 16.30
KH = Kaupunginhallitus klo 15.30 (valtuustopäivinä klo 14.30)
KH iltakoulu = klo 17.00
KTJ = Konserni- ja tilajaosto klo 13.00
ETJ = Elinvoima- ja työllisyysjaosto klo 15.00
Pjtmk = Valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunta klo 14.30

WOJK = Wellamo-opiston johtokunta klo 16.30, jolle toisin ilmoiteta
SIVLA, HYVLA = Sivistyksen palvelualueen lautakunnat klo 16.00, jolle toisin ilmoiteta.
KYLA, RYLL, JÄTE, JOLI = Kaupunkiympäristön palvelualueen lautakunnat klo 16.00 jolle toisin ilmoiteta.
TARKLA = Tarkastuslautakunta klo 9.00, jolle toisin ilmoiteta.
KP = Kumppanuuspöydät (keskusta, etelä, itä, pohjoinen) klo 16.30, jolle toisin ilmoiteta
VN = Vanhusneuvosto klo 10.00, jolle toisin ilmoiteta.
VMN = Vammaisneuvosto klo 16.30, jolle toisin ilmoiteta

Vkl, pyhä tai muu vapaapäivä
 Koulujen talviloma, vko 9

Kokousaikataulu v. 2025 SYKSY

Huom. syyskauden kokospäivät ovat alustavia. Syyskauden kokospäivät päätetään uuden valtuustokauden toimitelmissä.

HEINÄKUU	ELOKUU	SYYSKUU	LOKAKUU	MARRASKUU	JOULUKUU
1Ti	1Pe	1Ma	1Ke	1La	1Ma
2Ke	2La	2Ti	2To	2Su	2Ti
3To	3Su	3Ke	3Pe	3Ma	3Ke
4Pe	4Ma	4To	4La	4Ti	4To
5La	5Ti	5Pe	5Su	5Ke	5Pe
6Su	6Ke	6La	6Ma	6To	6La
7Ma	7To	7Su	7Ti	7Pe	7Su
8Ti	8Pe	8Ma	8Ke	8La	8Ma
9Ke	9La	9Ti	9To	9Su	9Ti
10To	10Su	10Ke	10Pe	10Ma	10Ke
11Pe	11Ma	11To	11La	11Ti	11To
12La	12Ti	12Pe	12Su	12Ke	12Pe
13Su	13Ke	13La	13Ma	13To	13La
14Ma	14To	14Su	14Ti	14Pe	14Su
15Ti	15Pe	15Ma	15Ke	15Ma	15Ma
16Ke	16La	16Ti	16to	16Su	16Ti
17To	17Su	17Ke	17Pe	17Ma	17Ke
18Pe	18Ma	18To	18La	18Ti	18To
19La	19Ti	19Pe	19Su	19Ke	19Pe
20Su	20Ke	20La	20Ma	20To	20La
21Ma	21To	21Su	21Ti	21Pe	21Su
22Ti	22Pe	22Ma	22Ke	22La	22Ma
23Ke	23La	23Ti	23To	23Su	23Ti
24To	24Su	24Ke	24Pe	24Ma	24Ke
25Pe	25Ma	25To	25La	25Ti	25To
26La	26Ti	26Pe	26Su	26Ke	26Pe
27Su	27Ke	27La	27Ma	27To	27La
28Ma	28To	28Su	28Ti	28Pe	28Su
29Ti	29Pe	29Ma	29Ke	29La	29Ma
30Ke	30La	30Ti	30To	30Su	30Ti
31To	31Su	31Pe			31Ke

KV = Kaupunginvaltuusto klo 18.00
KV-info = Kaupunginvaltuustoinfo klo 16.30
KH = Kaupunginhallitus klo 15.30 (valtuustopäivinä klo 14.30)
KH iltakoulu = klo 17.00
Pjtmk = Valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunta klo 14.30
HELA = Hyvinvointi- ja elinvoimautakunta klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta.
SIVLA = Sivistyslautakunta klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta.
KYLA, RYLL, JÄTE, JOLI = Kaupunkiympäristön palvelualueen lautakunnat klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta

TARKLA = Tarkastuslautakunta klo 9.00, jollei toisin ilmoiteta.
WOJK = Wellamo-opiston johtokunta klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta
VN = Vanhusneuvosto klo 10.00, jollei toisin ilmoiteta.
VMN = Vammaisneuvosto klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta
KP = Kumppanuuspöydät (keskusta, etelä, itä, pohjoinen) klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta

Vki, pyhä tai muu vapaapäivä
 Koulujen syysloma, vko 43

1.4. Organisaatio

Kaupunkiympäristön palvelualueen vastualueet ovat kaupunkiympäristön yhteiset, kaupunkitekniikka, kaupunkisuunnittelu sekä rakennus- ja ympäristövalvonta.

Kaupunkitekniikan, kaupunkisuunnittelun sekä rakennus- ja ympäristövalvonnan vastualueet toimivat kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa ja järjestävät palvelualueen vastuulla olevien tehtävien hoidon.

Hallintosäännön mukaan rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue vastaa rakennus- ja ympäristölupalautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Lahden seudun jätelautakunta vastaa jätehuoltoviranomaiselle ja Lahden seudun joukkoliikennelautakunta joukkoliikenneviranomaiselle kuuluvista tehtävistä.

Vastualueet vastaavat mm. kadunpidosta, yleisten alueiden rakentamisesta, ylläpidosta ja hallinnasta, liikennejärjestelmän suunnittelusta, joukkoliikenteen viranomaistehtävistä, alueiden käytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, kiinteistönmuodostuksesta, maan hankinnasta, hallinnasta ja luovutuksesta, asuntotoimesta, paikkatietopalveluista, rakennusvalvontaviranomaiselle kuuluvista tehtävistä, jätehuoltoviranomaisen tehtävistä, ympäristöterveysvalvonnasta ja eläinlääkintähuollosta, ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelusta, vesistöjen- metsien- ja luonnonhoidosta, ympäristökasvatuksesta sekä yleisesti terveellisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävä elinympäristön turvaamisesta.

Organisaatiokaaviot kaupungin ja sen palvelualueiden osalta:

- Kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi > Kaupunki ja päätöksenteko > Tietoa Lahdesta > Kaupungin organisaatio.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ- LAUTAKUNTA	LAHDEN SEUDUN JOUKKOLIKENNELAUTAKUNTA	LAHDEN SEUDUN JÄTELAUTAKUNTA	RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖ- LUPALAUTAKUNTA
--	--	---	---

**KAUPUNKIKEHITYSJOHTAJA
Olli Alho**

Kaupunkitekniikka Miika Lastikka	Kaupunkisuunnittelu Juha Helminen	Rakennus- ja ympäristövalvonta Mika Kemppainen
Rakennuttaminen Jani Tuhkanen	Asuntotoimi Juha Helminen	Jätehuolto Tiia Yrjölä
Kunnossapito Pasi Leppäaho	Maapolitiikka Anna-Leena Rouhiainen	Rakennusvalvonta Markku Sivonen/Juhani Pirinen
Alueiden käytön hallinta Niina Savolainen	Asemakaavoitus Johanna Palomäki	Ympäristöpalvelut Ismo Malin/Juha Alaluukas
Joukkoliikenne Lauri Jokinen	Yleiskaavoitus Johanna Sääksniemi	Ympäristöterveys Essi Lääkkö vs. Petra Löytty/Jonna Kokko
	Paikkatietopalvelut Anna-Leena Rouhiainen	
	Kiinteistönmuodostus Mika Järvelä	
	Liikenne- ja viherympäristösuunnittelu Pirkko-Leena Jakonen	

2. Kaupunkiympäristön palvelualue

2.1. Määrärahataulukko

Kaupunkiympäristön palvelualue

Määrärahat	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alkuperäinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voimassa oleva
Toimintatulot	45 983 663	44 457 400	43 712 700	43 712 700	0	43 712 700
Valmistus omaan käyttöön	698 707	514 000	514 000	514 000	0	514 000
Toimintamenot	62 246 330	64 162 000	65 771 800	65 771 800	0	65 771 800
Toimintakate	-15 563 959	-19 190 600	-21 545 100	-21 545 100	0	-21 545 100

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimieliminä ovat kaupunkiympäristölautakunta, rakennus- ja ympäristölupa-lautakunta, Lahden seudun jätelautakunta sekä Lahden seudun joukkoliikennelautakunta.

Lautakunnat toimivat kuntalaisten vaikutuskanavana edistään ja ohjaten lautakuntien alaisten vastualueiden toiminnan ja tulosten laatua. Toiminnassaan lautakunnat noudattavat niissä edustettuina olevien kuntien valtuus-tojen tahtoa.

Kaikki vastualueet toimivat kaupunkiympäristölautakunnan alaisina. Kaupunkiympäristölautakunta vastaa palvelualueen yleishallinnosta ja talousarvioesityksestä kaupunginhallitukselle sekä käyttösuunnitelman hyväksymisestä ja sen toteutumisen valvonnasta koko palvelualueen osalta Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan alaista yksikköä ja toimintaa lukuun ottamatta.

2.2. Toiminnan painopistealueet

Lahden kaupungin menestyminen edellyttää elinvoimaisuuden ja yhdyskunnan näkökulmista tarkasteltuna onnistumista erityisesti kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulla olevissa asioissa:

- Vetovoimainen keskusta-alue ja viihtyisät asuin ympäristöt
- Hallitusti kasvava alue, joka houkuttelee yrityksiä ja erityisesti nuoria työikäisiä asukkaita
- Kansainvälisesti tunnettu ympäristökaupunki sekä vahva ympäristöosaamisen ja liiketoiminnan keskus
- Tiivis kestävä kehityksen mukainen yhdyskuntarakenne sekä erinomainen julkisen liikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn järjestelmä.
- Yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja kehitetään julkisen liikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla.
- Prosessien kehittäminen toiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseksi

Lahti tavoittelee hiilineutraaliutta, ja kestävä liikunnan eli joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, ovat Lahden merkittävimpiä päästövähennystoimia. Erityisesti infrarakentamiseen, päällystystöihin ja kunnossapitoon käytettävät eurot ovat merkittävä osa myös ilmastobudjettia.

2.3. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet

Kaupunginvaltuuston 20.5.2024 § 63 päättämän talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti kaupunkiympäristön palvelualueelle kohdentuu yhteensä 4,0 milj. euron tasapainottamisen tavoite. Tavoitteesta kohdentuu 0,1 milj. euroa vuodelle 2024, talousarviovuodelle 0,9 milj. euroa, 1,8 milj. euroa vuodelle 2026 ja 1,2 milj. euroa vuodelle

Kaupunkiympäristön palvelualueen tasapaino-ohjelmassa esitetään taksojen ja maksujen korotuksia, säästöjä kunnossapidon määrärahoihin ja palveluverkkoon sekä henkilöstösäästöjä. Vuoden 2025 syksyllä toteutetaan muutto Fellmanniaan. Muutto vähentää vuokratuloja vuositasona noin 0,5 milj. euroa.

Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet, kaupunkiympäristön palvelualue

Toimintatulot	Toimielin	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kadunvarsipysäköinti kaupungin järjestämismaksuun ja muutos mobiiliksi	KYLA		200 000	200 000	200 000
Kadunvarsipysäköinnin maksujen korotus	KYLA		300 000	300 000	300 000
Joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma	JOLI			500 000	500 000
Muut maksut ja taksat, korotukset	KYLA/JOLI		500 000	1 000 000	1 000 000
Yhteensä		0	1 000 000	2 000 000	2 000 000
Toimintamenot		TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tilasaastot	KYLA			-500 000	-500 000
Yleisten alueiden valaistus	KYLA	-50 000	-110 000	-200 000	-250 000
Kunnossapidon palveluverkon tarkastelu	KYLA	-80 000	-110 000	-210 000	-360 000
Suunnitteluohjeiden tarkastelu	KYLA		-1 000	-2 000	-2 000
Kadunvarsipysäköinnin maksuliikenne kaupungin järjestämismaksuun ja muutos mobiiliksi	KYLA		50 000	50 000	50 000
HTV-muutokset	KYLA	-100 000	-300 000	-300 000	-350 000
Kunnossapidon säästöt	KYLA		-300 000	-300 000	-300 000
Joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman toteuttaminen, kilpailutus	JOLI			-300 000	-300 000
Yhteensä		-230 000	-771 000	-1 762 000	-2 012 000

2.4. Henkilöstö

Vuodelle 2025 henkilötövuosia suunnitellaan 4 vähemmän kuin on varattu vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa. Vähennykset kohdistuvat kaupunkisuunnitteluun.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötövuodet)	TP 2023	TOT 2024	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alkuperäinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voimassa oleva
Kaupunkiympäristö	184	186	198	196	193	0	193
Kaupunkiympäristön yhteiset	1	1	1	1	1	0	1
Kaupunkisuunnittelu	75	69	75	71	70	0	70
Kaupunkitekniikka	40	41	45	47	45	0	45
Rakennus- ja ympäristövalvonta	68	75	77	77	77	0	77
Joukkoliikenne	9	9	9	10	10	0	10
Kaupunkiympäristön palvelualue	193	195	207	206	203	0	203

Terveysperusteisten poissaolojen vähentäminen on kaupunkitasoinen tavoite. Kaupunkiympäristön palvelualueen tavoitteena on vähentää poissaoloja 2025 aikana vähintään 0,8 päivää per henkilötyövuosi verrattuna 2024 toteutuneisiin. Tavoitteiden toteutumista seurataan aktiivisesti ja käynnistetään tarvittaessa lisää toimenpiteitä, jotta poissaoloja toteutuu enintään tavoitetason mukaisesti.

Terveysperusteiset poissaolopäivät per henkilötyövuosi	TP 2023	TOT 2024
Kaupunkisuunnittelu	12,5	6,4
Kaupunkitekniikka *	6,6	5,8
Rakennus- ja ympäristövalvonta	5,7	9,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	8,7	7,2

* Sisältää joukkoliikenteen

Lahden kaupungilla toteutetaan laaja työhyvinvointikysely joka toinen vuosi. Työhyvinvointikysely toteutettiin vuonna 2024. Työhyvinvoinnin kehittämiskohteiden onnistumista mitattiin yksiköissä pulssikyselyllä syksyllä 2024. Jatkossa työhyvinvointikysely toteutetaan joka vuosi ja lisäksi otetaan käyttöön Kevan tuottama pulssikysely työkyjohtamisen tueksi.

Työhyvinvointikyselyn tulos	TOT 2022	TOT 2024	KS 2025
Kaupunkisuunnittelu	3,92	3,91	4,00
Kaupunkitekniikka *	4,06	4,15	4,20
Rakennus- ja ympäristövalvonta	3,55	3,92	3,99
Kaupunkiympäristön palvelualue	3,82	3,98	4,05

* Sisältää joukkoliikenteen

Yksiköt kehittävät ja ylläpitävät henkilöstön osaamista organisaatiotasoisien henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sekä yksikkökohtaisten koulutussuunnitelmien mukaisesti. Osaamisen kehittämisen toimenpiteet kohdentuvat pääasiassa johtamistyöhön, vuorovaikutustaitoihin sekä alakohtaisen ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Koulutussuunnitelmat on käsitelty yhteistoiminnassa loppuvuonna 2024.

3. Strategia ja toiminnalliset tavoitteet

3.1. Kaupunkiympäristön palvelualueen vuoden 2025 kärkitoimenpiteet

KESTÄVÄSTI ELINVOIMAINEN

Lahti tarjoaa kansainvälisesti kiinnostavan toimintaympäristön älykkäiden ja kestävien ratkaisujen kehittämiseen ja liiketoimintaan

1. Johtava ympäristökaupunki Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Edistämme luontopositiivisuutta (Elvo+kymp+sivi)	<p>Elvo: Lähtö: Strategiaan kirjattu tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden vahvistuminen, sen toteuttamiseksi asetettu/valmisteltu luontopositiivisuustavoite ja laskettu luontojalanjälki. Tavoite: Toimenpideohjelma laadittu ja toteutus aloitettu.</p> <p>Kymp: Lähtö: Kaupunkipuurekisteri on ajan tasalla, kaupunkipuulinjaus ja viheralueohjelma hyväksytty (KV) Tavoite: Kartoitetaan kaupunkitasoisesti katupuupotentiaali (mihin mahtuu) ja tehdään investointiohjelma seuraaville 4-5 vuodelle Tehdään kestäviä ratkaisuja juhlistamaan kaupungin 120 v. juhlavuotta Kehitetään kaavoituksen käyttöön paikallisen tason luontojalanjälki- ja kaavata- louslaskentamenetelmä tutkimusyhteistyön kautta.</p> <p>Sivi: Perusopetuksen ympäristökasvatusohjelman laatiminen lv 2024-25, toimeenpano 1.8.2025 alkaen</p>	<p>Kuntalaiskysely, tehty/ei Toimenpideohjelman valmiusaste Katupuupotentiaali on kartoitettu kaupunkitasoisesti, kyllä/ei Uusia katupuita lisätty lkm. Investointiohjelma valmis, (kyllä/ei) Viherkertoimen käyttö asemakaavoissa ja rakennusluvuissa (kpl) (= "luontokädenjälki") Kaavata- lous- ja luonto- jalanjälkilaskennan menetelmät on kehitetty ja pilottikohte laskettu 2025. Jatkuu seuraavina vuosina.</p> <p>Toimeenpanon aloitus 1.8.25 alk. (kyllä/ei)</p>	<p>Luonto- ja kaupungin kasvutavoitteiden yhteensovittaminen Osaamisen puute. Toimintatapojen uudistamisessa kyse kulttuurin muutoksesta, mikä tapahtuu hitaasti Resurssien puute. Luontojalanjäljen laskentamenetelmää ei saada kehitettyä Lahden kaupungista riippumattomista syistä. Opettajat eivät ota käyttöön (kuormitus)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liikenneviheralueiden ja katupuupotentiaalin kartoittaminen ja lisäistutusten toteutus käyttö- taloudesta vuosittain seuraavat 4 vuotta. - Asemakaavoissa huolehditaan, että uuden rakennusjärjestyksen (1.1.2025) edellyttämä viherkerroin on mahdollista saavuttaa. - Kehitetään paikallisen luontojalanjäljen laskentamenetelmää yhteistyössä LUT tutkimustiimin kanssa. - Luontojalanjäljen laskentaa pilotoidaan yleiskaavan toteutumattomilla reservialueilla. - Luontojalanjäljen laskentaa pilotoidaan asemakaavoituksessa (yhdessä pientaloalueen asemakaavassa ja yhdessä elinkeinoelämän alueen asemakaavassa) - Luontohaittojen lieventämishierarkian hyödyntämistä kokeillaan asemakaavojen vaikutusten arvioinnissa. - Juhlavuoden 120 puuta istutetaan eteläisten sisääntuloteiden varsille 1-2 kohteeseen kaupungin hallinnoimille alueille 2025.
Toteutamme kestävän liikkumisen vuoden 2025	Lähtö: Liikennesektorilla tarvitaan merkittäviä päästövähennyksiä asetettuihin	Päästövähennysvaikutukset Joukkoliikenteen käyttö,	Aikataulu, päätöksenteko, kustan-	Joukkoliikenneyksikkö: Lisätään asiakastunte- musta asiakassegemen-

(Kymp + elvo+ sivi)	<p>tavoitteisiin pääsemiseksi. Tavoite: Kestävän liikkumisen vuosi toteutetaan laajassa yhteistyössä. Teemavuonna toteutetaan erilaisia kokeiluja sekä viestintää kestävän liikkumisen ja Lahden elinvoimaisuuden edistämiseksi. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvaa 3,5% vuodessa. Lähtö: Työsuhdematkalippua on vuonna 2024 pilotoitu yrityksille. Mankeli-työsuhdematkalippua ei tällä hetkellä ole.</p> <p>Tavoite: Kehitetään Mankelien ja joukkoliikenteen integroimista esimerkiksi yhteisillä lipputuotteilla tai kampanjoilla. Tavoitteena lisätä työsuhdematkalipun käyttöä. Tavoitteena lisätä mankelien käyttöä 10%.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään tapahtumiin saapumista kestäville kulkumuodoilla: Aktiivinen yhteistyö LSL. Tavoitteena 5 yhteistyökumppania. 	<p>Työsuhdematkalipun käyttö. Yhteistyökumppaneiden lkm. Mankelien käyttömäärät Yhteistyökumppaneiden lkm.</p>	nukset	<p>tointitutkimuksella, jonka pohjalta esimerkiksi markkinointia voidaan kohdentaa asiakasryhmiin, joissa on suurin matkustuspotentiaali. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta parannetaan liikennöinnin luotettavuuteen panostamalla.</p> <p>Työmatkaliikummista edistetään aktiivisella yritysytteistyöllä. Esimerkiksi hinnoittelu-uudistuksessa on huomioitu työmatkaliikuminen. Teknisten edellytysten täytyessä otetaan käyttöön joukkoliikenteen ja kaupunkipyörät yhdistävä lipputuote, jonka hinnoittelusta on jo päätetty. Myös työsuhde-/liikuntaeduilla maksaminen on tavoitteena ottaa käyttöön kaupunkipyöräjärjestelmään.</p> <p>Tapahtumalipun käyttöä edistetään aktiivisella tapahtumajärjestäjien kontaktinnilla</p>
Edistämme uusiutuvia käyttövoimia liikenteessä (sähkö, vety, biokaasu). (Kymp)	<p>Lahti on heinäkuussa 2024 voimaan tullessa TEN-T-asetuksessa nimetty kaupunkisolmukohdaksi. Solmukohdassa pitää olla 2025 loppuun mennessä yksi latausasema ja 2030 loppuun mennessä vedyn tankkausasema raskaan liikenteen tarpeisiin.</p> <p>TAVOITE: Kaupunki asema-kaavoittaa vähintään yhden TEN-T- ja AFIR-asetusten edellyttämän latausase- man ehdotusvaiheeseen.</p>	Asemakaavoitettujen latausasemien lkm.	Mahdolliset selvitystarpeet hidastavat prosessia. Valitus- ris- kit kaavoitusv aiheessa	Vedyn jakeluasemavaraukset (2 kpl) on osoitettu kaavaehdotuksissa A-2827 (Kujalankatu, Vanhanradankatu) ja A-2873 (Pippon eteläosa). Kummassakin kaavassa raskaan liikenteen latausasemavarauksia on osoitettu useammalle tontille.
Vauhditamme siirtymistä kestäväan rakentamiseen (KYMP+Kasvupalv elut)	<p>Lähtötilanne: Tavoite on asetettu. Kiertotalouden tiekartan yhtenä toimenpidekokonaisuutena on lisätä kiertotalouden ja muiden kestävyyskriteerien käyttöä hankinnoissa sekä edistää kiertotaloutta kaupunki- ja infrasuunnittelun lähtökoh-</p>	<p>Tehdyt suunnitteluvaiheen vähähiilisyysarvioinnit (osuus uusien alueiden suunnitelmista)</p> <p>Kiertotalous, uusiorakentaminen ja kestävyyskriteerit huomioitu</p>	<p>Suunnittelu- ja rakennustamisvaiheen kustannusten nousu.</p> <p>Toimintatapojen uudistaminen voi</p>	<p>Kunnallisteknisten suunnitelmien suunnitteluohjeen ja kunnallisteknisten suunnitelmien laatimisoheeseen sekä työselostuksen malliasiakirjapohjan päivityksessä huomioidaan vähähiilistä uusioraken-</p>

	<p>tana. TAVOITE: Vähähiilisen ja uusiorakentamisen edistäminen. Vähähiilisyden arviointia tehdään uusien alueiden esi- ja infrarakentamisen rakennussuunnitteluhankkeissa ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään suunnitteluratkaisuissa vähähiilisyden ja uusiorakentamisen edistämiseksi. Uusiomateriaalien käyttömahdollisuudet tarkastellaan osana suunnittelua. Tavoitteena lisätä kestävien hankintakriteerien käyttöä infrarakentamisen urakkahankinnoissa. Ilmastonmuutoksen haasteet: Koulujen ja päiväkotien piharakentamisessa varaudutaan ilmastonmuutokseen sekä kehitetään sopeutumiskäytäntöjä nykyiseen ja tulevaisuudessa rakennettavaan rakennuskantaan Rakennusmateriaalien käytön tehokkuus ja alkuperä Kehitetään toimintamalli materiaalitehokkuuden edistämiseksi talonrakennushankkeissa ja pilotoidaan yhdessä käynnistävissä rakennushankkeissa. Vähennetään tyhjien tilojen neliömäärä vähenee 5 %</p>	<p>suunnitteluttamisen ja rakennuttamisen asiakirjapohjissa ja ohjekäytännöissä. (toteutunut/ ei toteutunut) Päivitystyö on jatkuva. Uusiotuotteesta rakennetun meluntorjuntarakenteen pilottihanke, johon haettu/saatu investointirahoitus/-tuki (toteutunut/ei toteutunut) Toimintakonsepti luotu koulujen ja päiväkotien pihojen rakentamiseen, kyllä/ei. Toimintamalli on luotu, kyllä/ei Tyhjien tilojen neliömäärä.</p>	<p>olla hidasta. Painoarvon antaminen vähähiilisille ratkaisuille ja uusiomateriaaleille ja tuotteille vrt. kustannuksille päätöksenteossa. Ei saada rahoitusta, ei löydy sopivaa kohdetta Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen Kustannusriski Markkinariski Suojelu- ja kulttuurihistorialliset arvot väestökehitys</p>	<p>tamista sekä kiertotaloutta edistävät kirjaukset, jotta varmistetaan niiden systemaattinen ja oikea-aikainen huomiointi kunnallisteknisessä suunnittelussa. Kunnallisteknisten urakoiden urakkaohjelman malliasiakirjan päivityksessä huomioidaan vähähiilistä uusiorakentamista sekä kiertotaloutta edistävät kirjaukset, jotta varmistetaan vähähiilisen ja uusiorakentamisen systemaattinen ja oikea-aikainen huomiointi kunnallisteknisessä rakennuttamisessa. Laaditaan ympäristöselosteiden (EPD) tulkintaopas kestävien ja vähähiilisten hankintojen tueksi. Haetaan innovatiivisten julkisten hankintojen rahoitusta Business Finlandilta uusiotuotteesta rakennetun meluntorjuntarakenteen pilottihankeeseen.</p>
--	---	--	---	--

2. Osaava Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
<p>Edistämme ja tuemme LUT-yliopiston kasvua Lahdessa entisestään. (Elvo+kymp)</p>	<p>LUT-yliopisto on kasvanut Lahdessa nopeasti. Vuonna 2026 yliopisto käynnistää rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutuksen ja tutkimustoiminnan Lahdessa, joka merkitsee noin 500-600 uutta opiskelijaa. Kaupunkia tarvitaan tukemaan uuden</p>	<p>Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus- ja tutkimustoiminta on valmis käynnistymään vuonna 2026. Niemen alueen kehityssuunnitelmat valmistuneet kyllä/ei Yksi uusi opiskelijasuunnitelman paikka asemakaavoitettuna ehdotusvaiheeseen</p>	<p>Suurimpana riskinä on se, että ministeriö ei myönnä LUT-yliopistolle uutta koulutusvastuuta syksyn 2024 aikana. Tämä tarkoittaisi sitä, että alan koulutus- ja tutki-</p>	<p>Kerrostalarakentamisen asemakaavoissa tarkastellaan mahdollisuutta toteuttaa opiskelijasuomisen korttelialueita. Asemakaavan muutoksessa A-2901 (Saimaankatu 23) tutkitaan opiskelijasuomisen mahdollistamista Opiskelijasuomisen</p>

	<p>toiminnan sujuvaa käynnistämistä (mm. yritys yhteistyö, tilat ja laboratoriot, opiskelija-asuminen, markkinointi jne.)</p> <p>LUT-konsernin toiminta sijaitsee tällä hetkellä Niemen kampuksella. Toiminnan kasvaessa merkittävästi tulevana vuosina on tarpeen tarkastella Niemen ja tiedepuiston alueen kehittämismahdollisuuksia. Työtä tehdään yhteistyössä LUT-konsernin, kaupungin ja LADECin kanssa.</p> <p>Tarvitaan uusia opiskelija-asumisen mahdollisuuksia kehittämällä uusia menetelmiä ja rakenteita sekä asemakaavoittamalla yksi uusi paikka.</p> <p>Opiskelija-asuntojen määrä kasvaa väh. +50 kpl</p> <p>Kaupunki tukee LUT-konsernin TKI-toiminnan vahvistamista Lahdessa yhdessä sidosryhmiensä kanssa. Tavoitteena TKI-toiminnan 3% kasvu.</p>	<p>kyllä/ei</p> <p>Opiskelija-asuntojen määrän kehittyminen TKI-toiminnan määrä (€)</p>	<p>mustoimintaa ei voida käynnistää.</p> <p>Opiskelija-asuntojen määrän kehittyminen, kun valtion investointuet vähenevät huomattavasti.</p> <p>Asemakaavaprosessin riskit (selvitykset, valitukset)</p> <p>Kaupungilla rajalliset vaikutusmahdollisuudet TKI-toiminnan kasvulle. Kasvu lähtee ensi tööksensä korkeakouluista ja yrityksistä.</p>	<p>strategia saatu valmiiksi</p>
<p>Houkuttelemme uusia yrityksiä, turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet, kasvatamme yritystonttitarjontaa ja systematisoimme kaupungin yritysyhteistyötä. (Elvo + Kymp)</p>	<p>Tavoite: Vahvistaa yhteistyötä kasvu- ja kumppanuussopimusten kanssa. Edellyttää merkittävää työpanosta ja yhteistyötä Ladecin kanssa. Laadimme vähintään 1-2 kasvu- ja kumppanuussopimusta.</p> <p>Pippon III-vaiheen tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tasaussuunnitelma (syntyvien massojen optimointi) ja katujen rakentamisen yleissuunnitelma valmiit - asemakaava vähintään ehdotusvaiheessa. Asemakaavassa o 	<p>Laadittujen kasvu- ja kumppanuussopimusten lkm.</p> <p>Tasaus ja katujen rakentamisen yleissuunnitelma valmis (kyllä/ei)</p> <p>Asemakaava ehdotusvaiheessa (kyllä/ei)</p> <p>Kilpailutusasiakirjat valmiit (kyllä/ei)</p> <p>Selvitys valmis (kyllä/ei).</p> <p>Asemakaava ehdotusvaiheessa (kyllä/ei)</p> <p>Elinkeinoelämän alueiden asemakaavoitettu kokonaispinta-ala</p>	<p>Resursien puute.</p> <p>Mahdolliset kilpailutusvaiheen valitukset.</p> <p>Henkilöresursien puute.</p> <p>Tavanomaiset asemakaavaprosesseihin liittyvät riskit; mm. yllättävät selvitystarpeet ja mahdolliset valitukset.</p>	<p>Asemakaavat, joissa muodostuu uutta elinkeinoelämän aluetta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A-2873, Pippon etel. osa (Lehmuskoski) - A-2844, Helsingintien länsipuolen T-alue (Huovinen) - A-2872, Karistonportti ja Latomäki (Lehmuskoski) - A-2923, Siivolankatu 2 ja 4 (Helin & Widgren)

	<p>soitetaan paik- kat myös läjitettäville ylijäämämassoille. -kadunrakentamis ja tasausurakan kilpailu- tusasiakirjat laadittu Nastola-Uusikylä ra- danvarren yritysalue- een kannattavuussel- vityksen ja mahdolli- sena jatkotyö- nä kaavarungon laadi nta. Joki- maan yritysalueen ase- makaava ehdotusvai- heessa Tavoite: Elinkeinoelä- män alueiden asema- kaavoitettu kokonais- pinta-ala kasvaa min 10ha.</p>			
--	--	--	--	--

3. Elävä Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
<p>Toteutamme kes- kustavisiota (Kymp+elvo+sivi)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kauppatorin Keskus- tävion mukai- nen kehittäminen (toiminnot, kaupunki- kuva, hotelli, kiinteis- töt) -Jalankulun opastus- järjestelmä / Kaupun- kiopastus puutteelli- nen --> kehittäminen vision mukaises- ti (matkakeskus- keskusta-ranta- kohteet) - Keskustan joukkoli- kenteen sujuvuus ja kustannussäästöt -- > uusi vaihtopysäkki- alue Trion kulmalle - Hotelli- investoin- tien vauhdittaminen - Kisapuiston asema- kaavoitus, vi- sio/luonnosvaihe - Matkakeskuksen liityntäpysäköinnin kehittämistarve --> uuden p-talon toteut- taminen 	<p>Kauppatorialu- een toimijoiden yh- teisen vision laa- dinta, kyllä/ei Opastussuunni- telma valmis, kyllä/ei Vaihtopysäkkialu- een yleis-, katu- ja rakennussuunn- ittelu käynnistetty, kyllä/ei. Kisapuiston kaa- van tavoitteet ja luonnos laadittu, kyllä/ei Jaksonkadun asemakaava kyl- lä/ei, Pysäköinti- talon hankkeen käynnistyminen kyllä/ei</p>	<p>Vesijärvenkadun liikenteen muu- tosten pää- töskäsittely vaih- topysäkkihank- keessa Kisapuiston ke- hittämiselle ei löydetä yhteistä tahtotilaa MAL-rahoituksen suuruus liityntä- pysäköintiin</p>	<p>Asemakaavat - A-2934, Alatorin kehittämi- nen (Lehmuskoski) - A-2926, Kisapuisto (Leh- muskoski, Helin) A-2846 Jaksonkatu,Matka- keskuksen parkki Liikenne- ja viher- ymp.suunnittelu - Torin vision laadinta - Kaupunkiopastussuunn- telma - Vaihtopysäkkialueen yleis- suunnitelma - Kisapuiston alueen yleis- suunnitelma - P-matkan hankesuunnitema Kaupunkitekniikka - Vaihtopysäkkialueen katu-ja rakennussuunnitelma - Kaupunkiopastussuunni- telman 1. vaiheen toimenpi- teet - Kauppatorin ensimmäiset toimenpiteet</p>

<p>Toteutamme tapahtumaohjelmaa + liikuntapaikkasuunnitelmaa</p> <p>(Kymp+elvo+sivi)</p>	<p>- Tapahtumainfran kehittämissuunnitelma valmistuu 03/2025 mennessä. Suunnitelmassa tunnistetaan eri urheilulajien järjestämisspaikat ja niiden soveltuvuus erilaisien arvokisojen tuottamiseen. Suunnitelmassa huomioidaan lisäksi myös kulttuurij- ja viihdetapahtumien tarpeet.</p> <p>- Urheilukeskus. Lähtö: Urheilukeskusta ei koeta viihtyisäksi. Tavoite: Kasvatetaan Urheilukeskuksen vetovoimaa muodostamalla visio alueen vaiheittaisesta kehittämisestä.</p> <p>- Liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteet viedään investointisuunnitelmaan.</p> <p>- Tapahtumaohjelman toimenpidesuunnitelma valmistuu 2024 ja ensimmäiset toimenpiteet käynnistyvät vuonna 2025. Tavoitteena toteuttaa väh. 5 toimenpidettä.</p>	<p>-Tapahtumainfran kehittämissuunnitelma valmis, kyllä/ei- Visiopro- sessi on aikataulu- tettu, valmistelu käynnistetty.</p> <p>- MM-2029 hank- keet viety inves- tointisuunnitel- maan, kyllä/ei</p> <p>- Radiomäki val- mis, kyllä/ei</p> <p>- Kisapuiston te- konurmi valmis, kyllä/ei</p> <p>- Tapahtumaoh- jelman toteutettu- jen toimenpiteiden lkm.</p>	<p>Investointitaso</p> <p>Visiota varten tarvittavat reu- naehdot eivät selvillä. Keskei- set päätökset viivästyvät.</p>	<p>Europan 18 –ideakilpailu urheilukeskuksen alueelle (Palomäki / asemakaavoitus) Kaupunkitekniikka</p> <p>- Kisapuiston pääkentän tekonurmen uusiminen</p> <p>- Radiomäen urheilukenttien peruserparannus</p>
---	---	---	--	--

KESTÄVÄSTI HYVINVOIVA

Lahti on kaikkien lahtelaisten kaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus osallistua yhteisön kehittämiseen.

4. Hyvinvoiva Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
<p>Luomme strate- giset suuntaviivat ikääntyneiden asumistarpeisiin vastaamiseksi yhteistyössä</p>	<p>Lähtö: Lahdessa on ole- massa peruseriaatteen ja valmiudet mutta erityi- sesti uuden vanhuspalve- lulain mukaisessa yhtei- söllisessä asumisessa on</p>	<p>- Suunnitelma laadittu: Kyllä/ei</p>	<p>Resurssien niuk- kuus Oikean ja sitoutu- neen vastinparin löytäminen hyvin- vointialueelta</p>	<p>- Aloitetaan yhteistyö HVA:n kanssa (yht. HIö kehittä- mispäällikkä Marko Hiek- kanen) pohjautuen HVA:n laatimaan alueellisen ikääntyneiden asumisen</p>

<p>HVA:n kanssa 2025-2026 (kymp)</p>	<p>vajausta. HVA on laatinut alueellisen suunnitelman. Toteutusta haastaa kiristykset korkotuki- ja investointiavustuksiin. Tavoite: Askelmerkit tarpeita vastaavan yhteisöllisen asumisen ja ympäri-vuorokautisen hoivan paikkojen saavuttamiseksi on laadittu ja yhteistyömalli HVA:n kanssa vakiintunut.</p>		<p>Taloudellisten resurssien puute HVA:n lainsäädännölliset rajoitteet</p>	<p>suunnitelman pohjalta luoden askelmerkit riittävän kapasiteetin varmistamiseksi. --> tunnistetaan potentiaaliset rakennuspaikat. - Järjestetään tarvittavat osallistavat työpajat yms. Sikäli mikäli koetaan tarpeelliseksi. Vrt. Seuraava toimenpide.</p>
<p>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin kehittämiseen. (svi+kymp+elvo+koha)</p>	<p>Lähtö: Lahden kaupungin osallisuusmalli on yksiköiden työn tukena. Lahti on kaikkien lahtelaisten kaupunki, jossa on mahdollisuus osallistua yhteiseen kehittämiseen. Osallisuus on osa jokaisen Lahden kaupungin työntekijän työtä. Palveluyksiköiden osallisuustyötä ohjaavat ajantasaiset suunnitelmat. - Kehitetään digitaalisia osallistumismenetelmiä kaupunkisuunnittelussa - Huomioidaan erilaiset osallistumisen tavat kaupunkisuunnittelussa, 2025 tavoitteena tavoittaa erityisesti nuoria ja vieraskielisiä. - Jatkamme kaupunkisuunnittelun hankkeiden jälkiviestintään panostamista ja viestimme osallistumisen vaikutuksista. Hyödynnämme tekoälyn mahdollisuuksia tiedon jäsentämisessä ja konkretisoimisessa - Kaupunkisuunnittelun tilaisuuksien suositteluindeksi säilyy hyvällä tasolla vuonna 2025 (NPS 66)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vuosittaisen kyselyn avulla raportointi tehdystä osallisuustyöstä (kysely tehty, kyllä/ei) - Kaupungin osallisuustilaisuuksien osallistujamäärä kasvaa 5% - Osun äänestäneiden määrä kasvaa 5% - Digitaaliselle osallisuusalustalle (OmaLahti) vähintään 500 rekisteröityyttä käyttäjää. - Vähintään 400 kuntalaista osallistuu strategian valmisteluun. - Kerätään tilaisuuksista asiakaspalautetta 	<p>Eri tahojen sitoutuneisuus osallisuustyöhön suunnitteluun ja toteutukseen Talous- ja toimintaympäristön paineet voivat muuttaa toteutus mahdollisuuksia ja vaikuttaa asukastyytyväisyyteen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan OmaLahti-verkkosivuston kehittämistä - Nuoret mukaan kaupunkisuunnitteluun peilillistämisen ja dialogin avulla. - OmaLahti –verkkosivusto on tarjolla usealla kielellä. Lisäksi kaupunkisuunnittelun tiistaitapaamisia järjestetään englanniksi - Kehitetään omaa osamista tekoälyn hyödyntämisessä

KESTÄVÄSTI UUDISTUVA

Lahti on innostava ja palveleva kaupunki, joka tunnetaan uudistuvasta ja kokeilevasta toiminnastaan.

5. Houkutteleva työyhteisö Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Kehitämme valmentavaa johtamista koko työyhteisössä (ko-ha+kymp+sivi+elvo)	Lähtö: Esihenkilötyön arvosana 2023= 3,76/5 Kokonaisarvosana työhyvinvoinnin kokemuksesta 2023 =3,87/5 Tavoite: - Esihenkilötyön ja työhyvinvoinnin kokemukset arvosanat pysyvät samalla korkealla tasolla (hyvä) tai paranevat. - Valmentavan johtamisen ylläpito ja kehittäminen - Tukea toimivaa vuorovaikutusilmapiiriä, jonka lopputuloksena on uskaltava kehitys- ja kokeilumyönteinen työyhteisö.	- Esihenkilötyön arvosana - Kokonaisarvosana työhyvinvoinnin kokemuksesta - Työhyvinvointikysely uudistetaan vuodelle 2025	Valmentavan johtamisen opit unohtuvat pikkuhiljaa, esihenkilöt eivät edistä asiaa työyhteisössään, aikaa keskusteluille ei ole	KYMP-tasaisen yhteistyön vahvistaminen ja työn kulkujen selkiyttäminen - KYMP-esihenkilöiden kehittämissaamupäivät 4kpl - Asemakaavoituksen kehittämissiltapäivät, 4 kpl
Kasvatamme lähityöskentelyn vetovoimaa (kymp)	Lähtö: Koronan jälkeen iso osa toimistotyöntekijöistä on yhä jäänyt laaja-alaiseen etätyöhön. Varsinkin uusien työntekijöiden aloittaessa yhteistyön haasteet korostuvat. Tavoite: Luodaan toimintatapoja joilla yhteisiä kohtaamisia hybridityössä lisätään. Muokataan työtiloja sellaisiksi, että ne houkuttelevat entistä vahvemmin yhteiseen tekemiseen ja tukevat lähityöskentelyä kuitenkin ottaen huomioon eri henkilöiden yksilölliset ja työtehtävistä johtuvat tarpeet.	Tyhy kysely; - Tieto kulkee hyvin työyhteisössämme, yksikön keskiarvo - kehitämme yhdessä uusia toimintatapoja, yksikön keskiarvo - töihin on kiiva tulla, yksikön keskiarvo	Resurssien puute Uusien toimintatapojen jalkauttaminen on aina lähtökohtaisesti haastavaa. Riskinä on, että koulutuksiin ei osallistuta. uusia toimintatapoja ei lähdetä kokeilemaan, vastoinkäymisten tullessa eteen -> päätetään palata vanhaan tapaan. Onko rohkeutta ja taitoa puuttua epäkohtiin ja saada työyhteisöt sitoutumaan.	Kymppin muutto Fellmanian syksyllä 2025 suunnitellaan siten, että lähityön houkuttelevuutta kasvatetaan.

5. Joukkoliikenne

5.1. Määräraha- ja tulotaulukko

Sitova toimintakate

Määrärahat	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alkuperäinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voimassa oleva
Toimintatulot	18 042 766	17 720 900	17 796 200	17 796 200	0	17 796 200
Toimintamenot	25 082 263	26 328 200	26 809 800	26 809 800	0	26 809 800
Toimintakate	-7 039 497	-8 607 300	-9 013 600	-9 013 600	0	-9 013 600

5.2. Toiminnan kuvaus

Tehtävänä on seudullisen joukkoliikenteen järjestäminen sisältäen liikenteen suunnittelun, liikenteen kilpailutuksen, lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmien ylläpidon sekä viestinnän ja markkinoinnin. Seudullista joukkoliikennettä järjestetään LSL markkinointi nimikkeen alla. Lisäksi joukkoliikenneyksikössä tehdään Lahden kaupungin koulukuljetusten suunnittelua ja kilpailutusta. Lahden Mankeli kaupunkipyörien rahoitus on osa joukkoliikenneyksikön budjettia.

5.3. Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuoden 2024 on valmisteltu seudullisen joukkoliikenteen strategiaa vuosille 2025–2035. Strategian tavoitteena on ohjata seudullisen joukkoliikenteen pitkän aikavälin kehittämistä yhdessä jo päätetyn joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman kanssa. Joukkoliikenteen seudullinen strategia tulee päätöksentekoon alkuvuonna 2025.

Vuonna 2024 tehtiin LSL:n uusi matkustajamäärä ennätys. Vuoden aikana nousuja tehtiin hieman yli 7,9 miljoonaa, joka on 2,2 % enemmän kuin vuonna 2023, joka oli edellinen ennätysvuosi. Kasvu oli voimakasta erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mutta tasaantui hieman loppua kohden.

Vuoden 2024 lipputulot laskivat vuoden 2023 tasosta n. 6,5 %. Kausilippujen myynti kasvoi ja erityisesti käteismaksaminen vähentyi, joka vaikutti lipputulosten kertymiseen.

Vuonna 2024 joukkoliikenteen taloudessa oli monia merkittäviä muuttujia aiempiin vuosiin nähden. Liikennöinti-kohteen 2 puretun liikennöintisopimuksen vuoksi suoraan korvaava liikenne on aiheuttanut kohteelle noin miljoona euron suuremmat liikennöintikustannukset budjetoituun verrattuna. Vuoden 2025 osalta suoraan korvaavasta aiheutuneet ylimääräiset kustannukset ovat noin puoli miljoonaa euroa.

Syksyllä 2024 solmitun MAL-sopimuksen mukaan joukkoliikenteen valtionavustuksen määrä pienenee aiempiin vuosiin verrattuna merkittävästi, ollen vuodesta 2024 eteenpäin koko seudulle 1 455 000 €. Vuonna 2023 valtionavustusten määrä oli koko seudulle yhteensä yli kaksi miljoonaa euroa. Joukkoliikenteen kustannusindeksien osalta nousu on pysähtynyt ja kääntynyt loivaan laskuun vuoden 2024 aikana.

Joukkoliikenteen taloudelliset haasteet ja tulevien vuosien merkittävät kustannussäästöpainotukset aiheuttavat merkittäviä epävarmuuksia joukkoliikenteen järjestämisessä. Kasvavien matkustajamäärien vuoksi nykyisen linjaston kapasiteetti on jo nykyisellä palvelutasolla koetuksella. Yhtenä merkittävänä kustannussäästökohteena on Trion vaihtopysäkkialue, joka mahdollistaa noin 800 000 € säästöt liikennöintikustannuksista vuositason tasolla. Mikäli vaihtopysäkkialue ei toteudu, on todennäköistä, että joukkoliikenteen palvelutasoa joudutaan karsimaan nykyisestä.

Joukkoliikenteessä tehtiin elokuussa 2024 maltillinen lippuhintojen korotus, jolla pyrittiin vastaamaan kohonneisiin kustannuksiin. Liikennöintikustannuksia on pienennetty tekemällä linjastoon pieniä muutoksia, jolla nykyinen palvelutaso pystytään täyttämään kustannustehokkaammin. Joukkoliikenneyksikkö on tehnyt vuoden 2024 syksyllä selvityksen lipputuotteista ja hinnoittelusta, jossa huomioidaan vuoden 2025 alusta nouseva joukkoliikenteen arvonnäkökulma sekä joukkoliikenteelle kohdistetut talouden tasapainottamistavoitteet. Joukkoliikenteen hinnoittelu- ja lipputuoteuudistuksella tavoitellaan lisääntyviä lipputuloloja sekä pyritään kannustamaan joukkoliikenteen vakituiseen käyttämiseen tekemällä erityisesti pidemmistä kausituotteista houkuttelevia. Lisäksi joukkoliik-

kenneyksikkö teettää vuoden 2025 aikana selvitykset tasataksamallin käyttönotosta sekä joukkoliikenteen järjestämistavasta.

Reittejä ja aikatauluja tarkastellaan vuoden 2025 aikataulukausille palautteen, kokemusten, palvelutasomääritelmien ja tilastojen perusteella pyrkien kehittämään palvelua käyttäjälähtöisesti, tietoon perustuen ja tehokkaasti. Palveluliikenteen osalta on vuoden 2024 aikana otettu käyttöön uusi tilausjärjestelmä, jolla pyritään saavuttamaan suurempi matkustusmäärä. Vuoden 2024 aikana on kilpailutettu suoraan hankinnan korvaavaa vakituinen liikenne. Suuremman liikennöintikokonaisuuden kilpailutus on avattu vuoden 2024 lopulla. Kilpailutetussa kokonaisuudessa on huomioitu palvelutasosuunnitelman mukaiset alueelliset palvelutasot. Linjaston osalta kilpailutettu kokonaisuus tulee tehostamaan liikennöintiä sekä ohjaamaan sitä alueille, joilla on suurin matkustajapotentiaali. Kasvavan matkustuksen aiheuttamia aikataulu- ja kapasiteettihaasteita pyritään korjaamaan vuoden 2025 aikana ensisijaisesti ajoaikoja ja autokierroja muuttamalla, mutta on mahdollista, että myös liikennöintiä ja/tai kalustoa joudutaan lisäämään.

Joukkoliikenteellä on keskeinen rooli seudun asukkaiden ja yritysten veto- ja pitovoimassa. Joukkoliikenne myös turvaa osaltaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, madaltaa työn vastaanottamisen kynnyksiä, parantaa työvoiman saatavuutta ja ehkäisee liikkumisen kustannusten nousua. Elinkeinoelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan aikaisempaa paremmin ja edistämään kasvusopimuksissa sovittuja toimia kasvavien työpaikka-alueiden tarpeisiin. Asuin- ja yritysalueiden palvelua kehitetään tavoitepalvelutason mukaisesti.

Lippu-, maksu ja informaatiojärjestelmän osalta kehitystyötä jatketaan yhdessä Waltin kanssa. Vuoden 2025 kehityskohteita on yhteislippu LSL liikenteen ja VR junaliikenteeseen, mobiilisovelluksen valikoiman laajentaminen ja esimerkiksi lähimaksulla useamman kuin yhden matkan maksaminen. Käteismaksamisesta busseissa luovutaan elokuussa 2025. Käteismaksamisen osuus laskee jatkuvasti eikä käteismaksusta saatavat tulot kata enää siitä aiheutuvia kustannuksia. Vuonna 2024 painetusta aikatauluvihkosta luovuttiin ja tilalle tuli sähköinen aikataulupalvelu, jota on kehitetty palautteisiin perustuen. Kehitystyötä jatketaan edelleen.

Vuonna 2024 joukkoliikenteen viestinnän ja markkinoinnin kärkenä oli LSL 10-vuotis juhluvuosi, jota juhlistettiin monilla kampanjoilla ja kesäkiertueella kaikissa LSL:n liikennöintikunnissa. Vuoden aikana toteutettiin myös historian ensimmäinen tv-mainos. Joukkoliikenteen viestinnän ja markkinoinnin henkilö- ja talousresurssi säilytetään vuoden 2024 tasolla, joka takaa jatkossa viestinnän lisäksi myös aktiivisen markkinoinnin. Vuoden 2025 kärkinä ovat asiakastuntemuksen kasvattaminen, sähköisten kanavien kehittäminen sekä joukkoliikenteen brändiuudistuksen käynnistäminen, jossa ainakin bussien ulkoasua päivitetään.

Kaupunkipyöräjärjestelmä Mankeleiden vuosi 2024 oli historian paras matkamäärillä ja lipputulolla mitattuna. Tehtyjen vuokrausten määrä kasvoi noin 12 % ja verolliset lipputulot noin 29 %. Asetetuista tavoitteista matka/pyörä/päivä tavoite ei täytynyt, vuonna 2024 luku oli koko kauden osalta 3,43 (vuonna 2023 vastaava luku 2,83). Lipputulosten osalta tavoitteeseen päästiin verottomien tulojen noustessa yli 200 000 €:n. Lähimaksu otettiin käyttöön kaudelle 2024 ja se saavutti heti suuren suosion tuottaen noin neljänneksen koko kauden tuloista. Vain kausituotteen myynti tuotti enemmän kuin lähimaksu. Vuodelle 2025 pyörämäärään ja verkkoon ei ole suunnitteilla muutoksia, mutta lippuhinnoittelua tarkastellaan uudelleen syksyllä 2024 tapahtuneen arvonalisäverokorotuksen vuoksi. Myös joukkoliikenteen ja kaupunkipyörät yhdistävä lipputuote otetaan käyttöön teknisten edellytysten täytyessä.

Joukkoliikenteen tulevaisuus sisältää monia isoja kysymyksiä sekä muuttujia. Vuoden 2025 osalta riskit ovat toistaiseksi melko pienet, mikäli matkustuksen kasvu jatkuu vähintään nykyisellä tasolla. Joukkoliikenteen kustannusindeksit ovat kääntyneet loivaan laskuun, joka laskee palveluostoihin käytettävää euromäärää. Toisaalta kasvavat matkustajamäärät aiheuttavat lisääntyviä aikataulu- ja kapasiteettihaasteita, joita pitäisi pyrkiä ratkaisemaan kustannustehokkain keinoin. Vuodesta 2026 eteenpäin riskit kasvavat merkittävästi. Talouden tasapaino-ohjelman tavoitteet ja kaupunginvaltuuston asettamat lisäsäästötavoitteet on lähes mahdotonta toteuttaa nykyisellä palvelutasolla, mikäli Trion vaihtopysäkkialue ei toteudu. Myös vuoden vaihteessa 2024–2025 toteutettavan kilpailutuksen hintatasolla on iso merkitys joukkoliikenteen talouteen.

5.4. Toiminnan painopistealueet

Vuoden 2025 toiminnan painopisteinä on joukkoliikenteen seudullisen strategian toimintasuunnitelman laatiminen ja ensimmäisten vuosien toimenpiteiden täytäntönnäpön aloittaminen. Ensimmäisten vuosien toimenpiteet ovat suurelta osin toteutuskustannuksiltaan pieniä tai kustannusneutraaleja. Strategian tavoitteissa mainittujen matkustajamäärien ja lipputulosten kasvattaminen on painopisteenä myös vuonna 2025.

Vuosi 2025 on Lahdessa kestävä liikumisen vuosi, jossa joukkoliikenteellä on merkittävä rooli. Joukkoliikenteen osalta pääpainopisteinä ovat työmatkaliikkumisen edistäminen sekä tapahtumalipun käytön lisääminen.

Hankintojen ja sopimusseurannan kehitystyö jatkuu, jonka päätavoitteena on liikenteen luotettavuuden parantaminen.

Joukkoliikenteen ylläpitäminen ja kehittäminen on yksi tärkeimmistä päästövähennystoimista. Siksi joukkoliikenne lasketaan lähes kokonaisuudessaan mukaan Lahden ilmastobudjettiin.

JOUKKOLIIKENNE (sitova toimintakate)	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025 KV 25.11.2024	KS 2025 alkuperäinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voimassa oleva
Myyntituotot	16 053 192	16 472 900	16 896 200	16 896 200	0	16 896 200
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1 989 574	1 248 000	900 000	900 000	0	900 000
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTATULOT	18 042 766	17 720 900	17 796 200	17 796 200	0	17 796 200
Henkilöstökulut	567 614	549 100	651 900	651 900	0	651 900
Palvelujen ostot	24 163 256	25 695 100	26 069 800	26 068 600	0	26 068 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	14 424	14 600	14 900	14 900	0	14 900
Avustukset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	336 968	69 400	73 200	74 400	0	74 400
TOIMINTAMENOT	25 082 263	26 328 200	26 809 800	26 809 800	0	26 809 800
TOIMINTAKATE	-7 039 497	-8 607 300	-9 013 600	-9 013 600	0	-9 013 600

Liite 3: Tositteiden hyväksyjät joukkoliikenne

Käyttösuunnitelmassa päätetyistä hyväksymisoikeuksien muutoksista päätetään erikseen vuoden aikana tai ne ovat voimassa viimeistään seuraavan vuoden käyttösuunnitelman hyväksymiseen asti.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kustannuspaikka / selite	Toiminto	Projekti	Hyväksyjän nimike	Varahyväksyjän nimike
Kaupunkiympäristön palvelualue				
<u>Koko kaupunkiympäristön palveluuetta koskien</u>				
Kaikki palvelualueen tositteet			Kaupunkikehitysjohtaja	Suunnittelujohtaja
Vastuualuejohtajien ja muiden kaupunkikehitysjohtajan välittömien alaisten tehtävään liittyvät laskut			Kaupunkikehitysjohtaja	Controller
Tositteen hyväksyjä voi hyväksyä tositteessa olevan vastakirjauksen tasetilille (kp 1000)				
<u>Palvelualuejohtajan tehtävään liittyvät laskut hyväksyy kaupunginjohtaja</u>				
<u>Muistiotositteella kirjattavat kirjanpidon kirjaukset:</u>				
Palvelualueen muistiotositteella kirjattavat kirjanpidon kirjaukset			Controller	Controller, Johtava controller, Laskentapäällikkö, Talousjohtaja
Maaomaisuuden kirjaukset			Suunnittelujohtaja	Controller, Johtava controller, Laskentapäällikkö, Talousjohtaja
Joukkoliikenne				
7002 Joukkoliikenne			Joukkoliikennepäällikkö	Kaupungininsinööri
7003 Joukkoliikennelausuntakunta			Joukkoliikennepäällikkö	Kaupungininsinööri